

DŽUNGLE JMÉNEM MĚSTO

BETONOVÁ VÝHEŇ NEBO ZELEŇ A VODNÍ PRVKY?

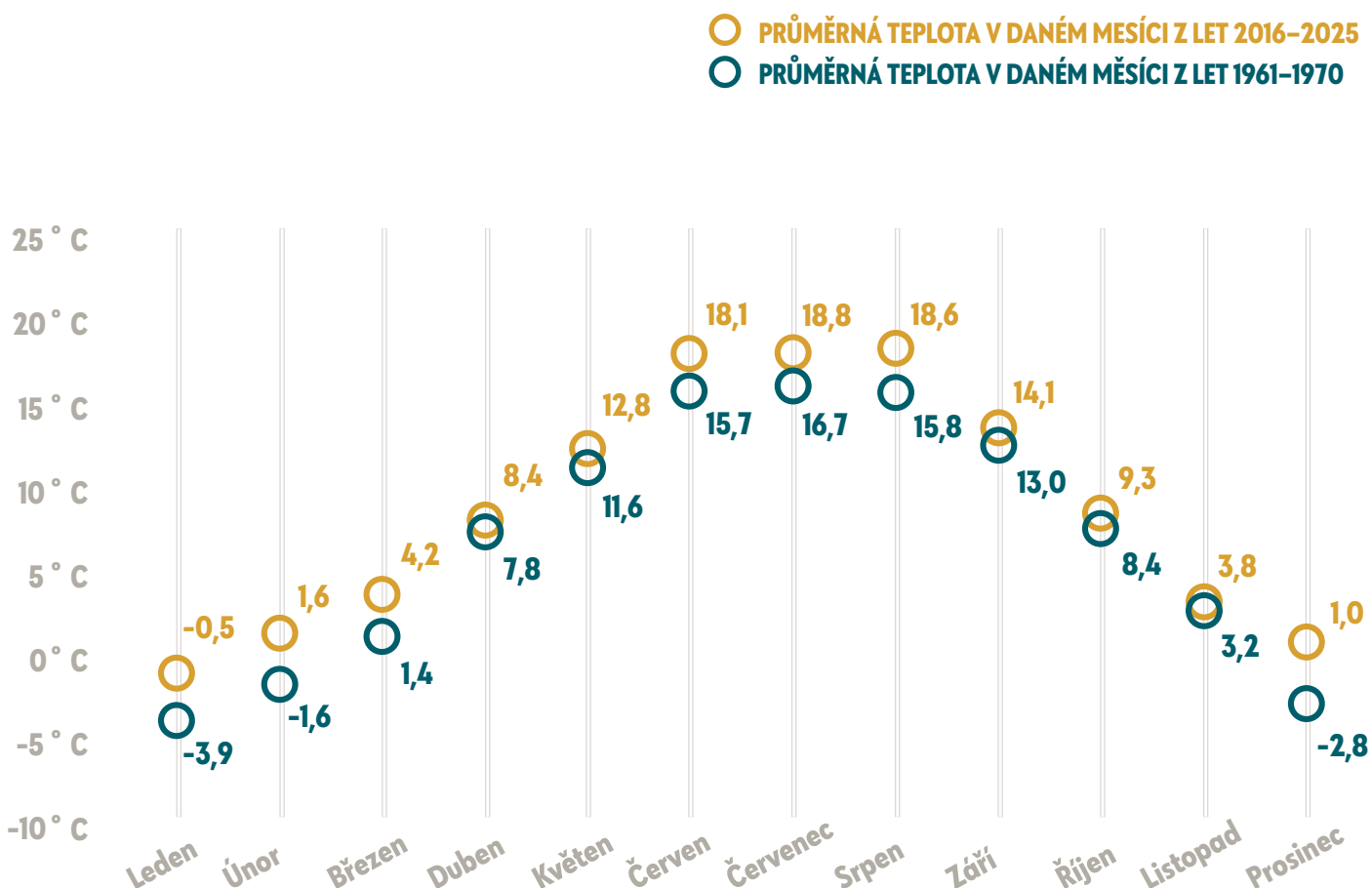
Městské prostředí je v poslední době výrazně ovlivněno změnou klimatu. Pro život ve městě začíná být extrémně důležité, jak se na ni dokážeme adaptovat. Někdy se říká, že město je betonová džungle. Právě beton a asfalt by měly nahrazovat městská zeleň a vodní prvky. To jsou naši největší spojenci v boji s tepelným ostrovem, které město dokáže vytvořit.

Opravdu je (nejen) ve městech tepleji?

Ano, průměrná teplota se v České republice od roku 1961 zvýšila o 2 °C. Ve městě je navíc vyšší teplota než v okolní krajině. Kvůli velkému množství zpevněných asfaltových a betonových ploch se z měst stávají sálající tepelné ostrovy.

Průměrná teplota v ČR v jednotlivých měsících

Na data.brno.cz najděte teplotní mapu Brna i graf vývoje průměrné teploty v Brně. Odpovězte s pomocí těchto dat na otázky:

Která místa jsou v letních měsících nejchladnější?

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Která místa jsou naopak nejrozpálenější a proč?

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Koho horko ve městě nejvíce ohrožuje?

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

MĚSTO V ČASE KLIMATICKÉ ZMĚNY

Změna klimatu, velké výkyvy počasí a rostoucí teploty. Jak připravit město na to, aby se nám v něm i v horkých dnech dobře žilo?

Jak na klimatickou změnu?

Mitigace znamená zpomalení klimatické změny – třeba snížením emisí, úsporou energie nebo výsadbou stromů. **Adaptace** je přizpůsobení se jejím dopadům, například ochranou proti extrémnímu počasí. Nejen ve městech je obojí důležité. Mitigace může být třeba to, že jedete MHD nebo na kole místo autem. Adaptace pak to, když máte ve škole venkovní žaluzie, aby se třída tolik nepřehřívala.

CENA PRO BRNO

Nejlepší příklady adaptací na změnu klimatu mají možnost získat ocenění Adapterra Award. Cenu získávají projekty, které ochlazují naše města a pomáhají zadržovat vodu v krajině. Několik cen putovalo v minulosti právě do Brna, například do Otevřené zahrady a Nového Lískovce:

Zelená oáza uprostřed rušného města

Výukové zahrady, městská farma, kavárna a úsporné kancelářské budovy. To všechno najdeme v Otevřené zahradě kousek od rušné Údolní ulice. V areálu také zadržují dešťovou vodu díky třem zeleným střechám, šedou vodu čistí v kořenovce a elektřinu vyrábějí ve fotovoltaické elektrárně.

Pulci mezi paneláky

V brněnském Novém Lískovci proměnili opuštěné staveniště v zelený park. Jeho srdcem je jezírko plné života. Stéká do něj voda ze tří panelových domů, která by jinak končila v kanálu.

KDYŽ PŘIJDE LÉTO,
MÁM POCIT, ŽE MĚSTO HOŘÍ.
BETON A ASFALT JSOU TAK ROZPÁLENÉ,
ŽE ČLOVĚK NEMÁ KAM UTÉCT.
PAMATUJU SI, JAK JSME KDYSI
CHODILI NA PROCHÁZKY DO LUŽÁNEK –
POD TĚMI STARÝMI STROMY BYLO
VŽDYCKY O DESET STUPŇŮ MÍŇ.
JESTLIPAK TADY JEŠTĚ NĚKDY
TAKOVÉ VELKÉ STROMY
VYROSTOU?

Na priprav.brno.cz najdete 10 jednoduchých kroků, kterými může přispět každý z nás. Který si vyberete jako první?

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Na velký papír nakreslete plánec okolí vaší školy. Nebo si mapu okolí školy vytvořte v počítači.

KROK 1:

V terénu zjistěte, zda se tam nacházejí nějaká adaptační opatření.

Jejich seznam najdete na www.opatreni-adaptace.cz/opatreni. Zakreslete je do mapy.

KROK 2:

Vyberte tři adaptační opatření, která je podle vás možné umístit do okolí vaší školy, a svůj výběr zdůvodněte. Navrhněte i konkrétní místo, kde by adaptační opatření šlo vybudovat.

SEZNAM ADAPTAČNÍCH OPATŘENÍ:

LAVIČKA VE STÍNU
DEŠŤOVÉ ZAHRADY
VODNÍ PRVEK / MLŽÍTKO
RETENCE VODY – NAPŘ.
PRŮLEHY V TRÁVNÍKU
ZASAKOVACÍ (RETENČNÍ)
DLAŽBA
ZELENÁ STŘECHA
NÁDRŽ NA DEŠŤOVOU VODU
ZELENÉ FASÁDY DOMŮ
STÍNICÍ ŽALUZIE NA DOMEY
CHLADICÍ DLAŽEBNÍ KOSTKY
VYSÁZENÉ STROMY
MODROZELENÁ PARKOVIŠTĚ

POCKET PARK (MALÝ VEŘEJNÝ
„KAPESNÍ“ PARK)
EXTENZIVNÍ (NÍZKOÚDRŽBOVÝ)
TRÁVNÍK
PŮJČOVNA KOL NEBO
ELEKTROKOL
RETENČNÍ PROSTORY
V PARCÍCH (VYÚSTĚNÍ
ODTOKOVÝCH RÝH
ODVÁDĚJÍCÍ VODU Z CEST
DO ZASAKOVACÍCH PROSTOR)
TRVALKOVÉ ZÁHONY
TRÁVNÍKY POD ÚROVNÍ CEST,
VEDOU DO NICH MEZERY
V OBRUBNÍCÍCH, KDY VODA
STĚKÁ DO TRÁVNÍKŮ

DOPLŇTE VLASTNÍ OPATŘENÍ

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Co je co? Aneb není zahrada jako zahrada...

V deštových zahradách najdete speciální záhony, do kterých se vsakuje voda. Hodí se například do parků a veřejných prostor na sídlištích.

Chladicí dlažební kostky mají schopnost odrážet sluneční záření a uchovávat vodu. V horkých letních dnech tak mohou kostky vodu odpařovat a tím ochlazovat okolí.

CO BY SE STALO, KDYBY...

Zkuste se zamyslet nad různými situacemi. Jaké problémy nebo výhody by mohly přinést následující scénáře?

SCÉNÁŘE K ZAMYŠLENÍ:

CO BY SE STALO, KDYBY...

... se všechna parkoviště přeměnila na mokřady

... se vykácely všechny stromy ve městě

... měly všechny domy zelené střechy plné vegetace

... každý dům měl svůj bazén

... každý byt měl svoji individuální klimatizaci

Doplňte vlastní scénáře

.....

Doplňte vlastní scénáře

.....

VÝHODY

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

NEVÝHODY

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Jak by šla vylepšit budova vaší školy? Zamyslete se nad následujícími otázkami.

Jakým způsobem by se dala ozelenit?

.....

.....

.....

.....

.....

Jak by mohla být lépe přizpůsobená změně klimatu?

.....

.....

.....

.....

.....

Můžete něco udělat i vy sami?

.....

.....

.....

.....

.....

.....

8 PRINCIPŮ (NEJEN) PRO ZAČÍNÁJÍCÍ URBANISTY A URBANISTKY

Princip druhý: Nebojím se experimentů (pilotní projekt)

Vždy je fajn si myšlenku nebo záměr vyzkoušet v malém měřítku – třeba jen na jednom místě. Je to takové malé testování, jestli má projekt šanci uspět ve velkém: metoda pokus-omyl. Pokud se záměr neosvědčí, je nutné jej upravit či změnit a znovu otestovat. A znovu a znovu, dokud si nejsme jisti výsledkem. Pak se teprve vyplatí rozjet náš nápad ve velkém.

PŘÍKLAD JAKO BRNO

Oživené vnitrobloky

Také v Brně se testují nové nápady, například díky programu Vnitroblok. Cílem je mít víc zeleně kolem domů, lépe zachytit a využívat dešťovou vodu a podpořit sousedská setkávání. Díky tomu vznikají malé zahrady se záhony, posezení, zkrátka zelené oázy, které ochlazují okolí, zadržují vodu a dělají místo příjemnějším pro život.

V NAŠÍ KOMUNITNÍ ZAHRADE JSME ZAČALI S PÁR TRUHLÍKY A KONVEMI NA DEŠŤOVKU. NIKDO NEVĚDĚL, JESTLI TO BUDE FUNGOVAT, ALE ZKUSILI JSME TO. TEĎ TU MÁME MÍSTO, KDE SE POTKÁVAJÍ LIDÉ, PĚSTUJÍ BYLINKY A PLÁNUJÍ DALŠÍ NÁPADY. NE VŠECHNO SE POVEDE HNED, ALE PRÁVĚ Z TĚCH POKUSŮ SE ČLOVĚK NEJVÍC NAUČÍ.

OHLEDNUTÍ

NAPIŠ

3 věci, které jsem se naučil/a:

1.
2.
3.

2 nová slova nebo nové myšlenky:

1.
2.

1 věc, která mi stále vrtá hlavou:

1.

ODKAZY A ZDROJE:

Fakta o klimatu – veřejně dostupné infografiky, data a články

Příprav Brno – iniciativa města Brna k adaptaci na klimatickou změnu

Moudrá města – inspirativní příklady dobré praxe

„Vedro ve městě. Co s tím?“ – podcast s hosty z Nadace Partnerství

